

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Sylvy Šiškeové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **V. H.**, zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 6. 2020, č. j. MV-68159-4/SO-2020, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 2. 2021, čj. 57 A 93/2020-66,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Ministerstvo vnitra zamítlo žádost žalobkyně o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Důvodem pro zamítnutí bylo neplnění uvedeného účelu povolení, neboť matce žalobkyně jako nositelce oprávnění ke sloučení rodiny zaniklo její pobytové oprávnění. Proti zamítavému rozhodnutí žalované se žalobkyně bránila žalobou, kterou Krajský soud v Plzni neshledal důvodnou. Za rozhodnou krajský soud označil skutečnost, že matka žalobkyně pozbyla pobytové oprávnění. Nepřisvědčil proto argumentaci, že ministerstvo mělo žalobkyni vyzvat k odstranění vad žádosti.

[2] V kasační stížnosti žalobkyně (stěžovatelka) setrvala na argumentaci, že ji správní orgány měly vyzvat k odstranění vad žádosti v podobě chybějících náležitostí podle § 42b odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, a poskytnout jí poučení „o možnostech precizace žádosti“. Zánik pobytového oprávnění stěžovatelčiny matky má za následek pouze vadu náležitostí, není však důvodem pro zamítnutí žádosti. Přestože stěžovatelka podala blanketní odvolání, žalovaná byla povinna tuto zjevnou nezákonnost napravit; v opačném případě postupovala v rozporu se zásadou

materiální pravdy. Podle stěžovatelky se dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny neváže ke konkrétní osobě. Podotkla, že nelze požádat o změnu účelu pobytu ze společného soužití s matkou na společné soužití s jinými rodinnými příslušníky. Dosavadní nositelkou oprávnění ke sloučení rodiny sice byla stěžovatelčina matka, avšak v době vydání rozhodnutí žalované disponovali pobytovým oprávněním na území ČR také otec a manžel stěžovatelky. Stěžovatelka v současnosti pobývá na území ČR se svým manželem, a tudíž požadovaný účel pobytu plní. Společně s kasační stížností požádala o přiznání odkladného účinku.

[3] Žalovaná navrhlá zamítnutí kasační stížnosti.

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] Podle § 42b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců *ke žádosti o vydání povolení ke dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny je cizinec povinen předložit doklad potvrzující příbuzenský vztah; jde-li o žádost o vydání povolení ke dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny s nositelem oprávnění ke sloučení rodiny, kterému byl udělen azyl podle zvláštního právního předpisu, lze příbuzenský vztah prokázat i jiným způsobem, není-li předložení dokladu možné.*

[6] Podle § 44a odst. 4 zákona o pobytu cizinců *ke žádosti o prodloužení platnosti povolení ke dlouhodobému pobytu vydaného za účelem společného soužití rodiny je cizinec povinen předložit náležitosti podle § 42b odst. 1 písm. a), c) a d) a dále doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území, které odpovídá podmínkám uvedeným v § 180j. Na požádání je současně povinen předložit doklad o zaplacení pojistného uvedeného na dokladu o cestovním zdravotním pojištění. To neplatí, jde-li o případy uvedené v § 180j odst. 4. Jestliže byl nositeli oprávnění ke sloučení rodiny udělen azyl, je cizinec povinen předložit pouze cestovní doklad. Platnost povolení ke dlouhodobému pobytu vydaného za účelem společného soužití rodiny nelze prodloužit, je-li důvod pro zahájení řízení o zrušení platnosti tohoto povolení (§ 46a).*

[7] Podle § 46a odst. 2 písm. i) [ve znění účinném ke dni rozhodování žalované, pozn. NSS] zákona o pobytu cizinců *ministerstvo dále zruší platnost povolení ke dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, jestliže cizinec neplní účel, pro který bylo toto povolení vydáno.*

[8] Zatímco § 42b zákona o pobytu cizinců se týká prvotní žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, § 44a míří na žádost o *prodloužení* platnosti takového povolení (analogicky ve vztahu k § 42a odst. 1 srov. rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2018, čj. 10 Azs 69/2018-34). Stěžovatelka žádala o prodloužení platnosti povolení, nikoliv o vydání nového povolení, a její argumentace užitím § 42b tak skutečně není namístě, jak správně konstatoval krajský soud. Doklad potvrzující příbuzenský vztah mezi žadatelem a rodinným příslušníkem nespadá mezi náležitosti žádosti o prodloužení platnosti povolení, a ministerstvo tak nebylo povinno stěžovatelku vyzvat k odstranění vad žádosti v podobě doložení tohoto dokladu. V opačném případě by stěžovatelce uložilo povinnost v rozporu se zákonným taxativním výčtem, resp. vyžadovalo nad rámec zákona náležitost, jejíž doložení zákon žadatelům neukládá.

[9] NSS proto nepřisvědčil námitce týkající se nutnosti výzvy k odstranění vad žádosti a poučovací povinnosti správních orgánů. Poučovací povinnost podle § 45 odst. 2 správního řádu směřuje k odstranění podstatných vad žádosti, které by jinak bránily jejímu projednání, a týká se především procesních práv a povinností. Zásadně se nevztahuje na otázky hmotného práva, tj. „*žda a jak mají účastníci řízení hájit v řízení svá práva a jaké důsledky pro ně plynou z toho, že tak neučiní*“ a nezahrnuje ani poskytování „*komplexního návodu, co by účastník měl nebo mohl v daném případě dělat, aby dosáhl žádaného účinku, ale jen pomoc k tomu, aby mohl zákonem stanoveným způsobem dát najevo, co hodlá v řízení učinit*“ (rozsudek NSS ze dne 13. 10. 2010, čj. 1 As 51/2010-214, č. 2235/2011 Sb.

pokračování

NSS). Nelze ji proto chápat jako neomezené konzultace i v otázkách hmotného práva nebo jejím prostřednictvím usilovat o nahrazení kvalifikované právní pomoci. Spočívá tedy především v povinnosti správního orgánu poučit dotčenou osobu o právech a povinnostech, které vyplývají z právních předpisů upravujících příslušné řízení před tímto správním orgánem. Bývá naplněna v podobě standardizovaných formulářů, ve kterých žadatel uvede rozhodné skutečnosti. Je-li to zapotřebí, správní orgán s jejich vyplněním žadateli pomůže na místě, případně jej vyzve k odstranění konkrétních vad, k čemuž mu poskytne přiměřenou lhůtu (rozsudky NSS ze dne 26. 8. 2008, čj. 6 Ads 57/2007-42, nebo ze dne 18. 3. 2015, čj. 3 Ads 112/2014-31). Je ovšem na žadateli, jaké skutečnosti do řízení vnese, a naopak není úkolem správních orgánů, aby za žadatele domýšlely další možné důvody vyhovění jeho žádosti.

[10] Výše popsaným povinnostem ministerstvo v nyní souzené věci dostalo. Stěžovatelku vyzvalo k doložení některých náležitostí, které vyžaduje § 44a odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatelka se svou žádostí neuspěla nikoliv proto, že by neuvedla nebo neprokázala některou ze zákonem požadovaných rozhodných skutečností, nýbrž kvůli neplnění účelu pobytu.

[11] Pobyt cizince, který se zakládá na pobytovém oprávnění za účelem společného soužití s určitou osobou, je nerozlučně spjat právě s touto konkrétní osobou dosavadního nositele pobytového oprávnění. Zanikne-li vazba cizince k dosavadnímu nositeli nebo zanikne-li pobytové oprávnění dosavadního nositele, přestává cizinec plnit účel pobytu, pro který mu bylo povolení uděleno. To ovšem nevylučuje možnost získat pobytové oprávnění za účelem soužití s jinou osobou ve smyslu § 42a zákona o pobytu cizinců. Stěžovatelce svědčí možnost opětovně požádat o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem soužití s manželem, případně dalšími rodinnými příslušníky, budou-li mít na území ČR povolený pobyt.

[12] NSS proto kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou. Návrhem na přiznání odkladného účinku se soud nezabýval, protože o kasační stížnosti rozhodl ihned po provedení nutných procesních úkonů. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalované nevznikly náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2021

Ondřej Mrákota
předseda senátu